

GLASBENA MAPA

KAZALO

THE BLIND BOYS OF ALABAMA AND THE PRESERVATION HALL JAZZ BAND	5 5
UVOD	5
GOSPEL	5
BLIND BOYS OF ALABAMA	6
PRESERVATION HALL JAZZ BAND	6
VIRI	7
BAJADERA	8
UVOD	8
IZVAJALSKA ZASEDBA	9
LUDWIG MINKUS	9
MARIUS IVANOVIČ PETIPA	10
ZGODBA	11
KRITIKA	12
VIRI	12
TANGO ZA RAHMANINOVA	13
UVOD	13
ZASEDBA	13
SERGEI RAHMANINOV	15
OBLIKA – BALET	16
OBLIKA – TANGO	16
ČASOPISNA KRITIKA	16
VIRI	16
POPOLDNE S SIMFONIKI RTV SLOVENIJA - UVERTURE	17

UVOD	17
IZVAJALCI	17
OBLIKA – UVERTURA	17
SIMFONIČNI ORKESTER RTV SLOVENIJA	18
SKLADATELJI IN UVERTURE	18
VIRI	22
CARMEN	23
UVOD	23
VSEBINA	23
ZASEDBA	24
GEORGES BIZET	25
VIRI	25
UVOD	26
VSEBINA	27
TERRA MACLEOD	28
VIRI	28
MNENJE O PROBLEMU	30
KULTURNI DOM GROSUPLJE	31
GLEDALIŠČE KOPER	31
ANALIZA PESMI	32
PLES SLADKORNE VILE – ČAJKOVSKI	32
ČELESTA	33
PETER ILJIČ ČAJKOVSKI	33
VIRI	33
TRIJE PRIMERI MENUETA – SKLADATELJI IN DELA	34
VIRI	35
VIOLINISTI	36
ANJA BUKOVEC	36

DEJAN BRAVNIČAR	36
VOLODJA BALŽALORSKY	36
VLADIMIR HROVAT	37
BRINA NATAŠA ZUPANČIČ	37
VIRI	37
MNENJE O GLASBI	38

THE BLIND BOYS OF **ALABAMA and** **THE PRESERVATION HALL** **JAZZ BAND**

UVOD

V torek, 10. Novembra smo se ob osmih zbrali pred Cankarjevim domom. Ker je bil to naš prvi koncert, smo se z navdušenjem odpravili v Gallusovo dvorano, kjer se je koncert odvijal. Od koncerta res nisem veliko pričakovala, a me je močno pozitivno presenetil. Blind boys of Alabama so neumorno igrali skozi celoten večer, ter me presenetili z kar nekaj dobrimi pesmimi, kot naprimer St. James' Infirmary Blues (ta je bila moja najljubša, a na žalost se njihove verzije ni dalo naložiti iz interneta niti je ni na YouTube-u), Down By the Riverside, ter še veliko drugih genialnih priredb. Presenetila me je tudi njihova neverjetna živahnost skozi koncert, saj na koncu kar niso hoteli dol z odra. Čeprav se mi zdi, da so bili zvezde večera predvsem Blind boys of Alabama, so tudi Preservation hall Jazz Band presenetili s svojim enkratnim igranjem. Od nekdanje ljubiteljice Jazza, njihovo vrhunsko združenje le-tega z gospelom pa me je malodane očaralo. Na koncu koncerta je celotna dvorana vstala in začela plesati (kolikor so lahko v majhnem prostoru ki jih je obdajal) in ko je še zadnji član odšel z odra smo bili kar rahlo razočarani. A domov smo šli navdušeni in z neprecenljivimi vtisi večera.

GOSPEL

The Blind Boys of Alabama so skupina, ki igra gospel glasbo. Menim, da večina te zvrsti do koncerta še ni poznala, meni pa je že dolgo všeč, kar je tudi delno razlog za moje navdušenje nad koncertom.

Gospel je glasba, ki govori predvsem o posameznikovi ljubezni do Jezusa, Boga ali krščanstva nasplošno. Izvira iz Afriških cerkva in se je izoblikovala približno tridesetih letih. Gospel je cerkvena glasba, a prirejena črnskim cerkvenim zborom. Takrat so se cerkve namreč delile na črnske in belske, prav tako pa se je delila glasba. Zbore spremljajo klavir, tuba, včasih pa še bobni in kitara.

BLIND BOYS OF ALABAMA

Zasedba:

Jimmy Carter, Bishop Billy Bowers, Ben Moore (glas)

Eric (Ricky) McKinnie (bobni)

Joey Williams (kitara)

Peter Levin (klaviature)

Tracy Pierce (bas)

So skupina, ki je bila ustanovljena leta 1939 v Alabami, in si hitro ustvarila pomembno ime v glasbenem svetu. Posneli so že več kot 30 gospel albumov, na katerih sodelujejo z mnogimi znanimi ustvarjalci.

PRESERVATION HALL JAZZ BAND

Zasedba:

Ben Jaffe (tuba)

Rickie Monie (klavir)

Walter Payton (bas)

Joseph Lastie Jr (bobni)

Carl Le Blanc (bendžo)

Elliot "Stackman" Callier (tenorski saksofon)

Darryl Adams (altovski saksofon)

Frederick Lonzo, Lucien Brabarin (pozavna)

Shannon Powell (tolkala)

Clint Maedgen (glas, piščali)

Charlie Gabriel (klarinet, saksofon)

Leroy Jones, Mark Braud (trobenta)

So jazz skupina ustanovljena leta 1961 v ameriškem mestu New Orleans. Potovali in nastopali so po celem svetu, ter s svojo glasbo spoznavali ljudi s t.i. New Orleanškim Jazzom. Eni zgodnejših članov so npr. Louis Armstrong, Buddy Bolden in Jelly Roll Morton, ki so si kasneje ustvarili samostojno ime v svetu jazz glasbe.

VIRI

<http://www2.arnes.si/~sspsskva/R04/2a2/glasbaaa.html>

<http://www.cd-cc.si/default.cfm?Jezik=SI&Kat=0201&Predstava=1231&Arhiv>

BAJADERA

UVOD

25. januarja smo se petnajst minut do petih zbrali pred Cankarjevim domom, kamor smo se odpravili na ogled našega prvega baleta, Bajadere. Pred predstavo smo si prebrali še vsebino, ki nam jo je pripravila profesorica – brez nje bi bilo balet kar malo težko razumeti. Še preden smo vstopili v Gallusovo dvorano, so nam ponudili Bajadere (čokoladice) kar me je močno razveselilo. Moram priznati, da mi je bil balet všeč, ter da sem v njem uživala. Scensko je bil zelo pestro narejen, pa tudi koreografije so bile izjemne. Predvsem so našo pozornost ujeli svetleči, barvni kostumi, ki so se svetlikali skozi nastop. Ker znam ceniti talente, kot je plesanje baleta, sem spregledala nekaj manjših neuskklajenosti (predvsem v zadnjem dejanju) in se bolj osredotočila na pozitivne, lepe strani baleta. Nasplošno je bil obisk Bajadere zelo dobra stvar, v kateri sem uživala in se sprostila. Če pa bi si morala izbrati eno stvar, ki me je motila, bi bila to dolžina. Predstava je bila namreč res nekoliko predolga, vsaj za nas najstnike, katerih pozornost je težko osredotočena na eno stvar več kot dve uri hkrati.

IZVAJALSKA ZASEDBA

- baletni ansambel in orkester SNG Opera in balet Ljubljana
- baletni ansambel Opere in baleta SNG Maribor
- učenke Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana

Nikija: **Bojana Nenadović Otrin**

Gamzati: **Rita Pollacchi**

Solor: **Giuseppe Picone**

Zlati idol: **Matjaž Marin**

Radža: **Vladim Kurgajev**

Brahman: **Tomaž Horvat**

Fakir Madavaja: **Sergiu Moga**

Ida, glavna služkinja: **Marina Krasnova**

Ples s šali (solo): **Ana Klašnja, Tijuana Križman Hudernik**

Poročni adagio: **Joseph Bunn**

Ples z vrčem: **Catarina De Meneses**

Solo par Ogenj: **Branka Popovici, Lukas Zuschlag**

Glavni bobnar: **Iulian Ermalai**

Ples senc (solo): **Evgenija Koškina, Ines Petek, Branka Popovici**

LUDWIG MINKUS

A.L. Minkus avstrijski skladatelj, dirigent, pedagog, in violinist češkega ali nemškega rodu. Rodil se je 23. marca 1826 na Dunaju, umrl pa 7. decembra 1917 prav tako na Dunaju.

Glasbo je študiral na Dunaju. Med leti 1842 in 1852 je potoval po Nemčiji, Franciji in Angliji. Leta 1853 je odšel v Rusijo, v Sankt Peterburg, kjer se je začela njegova strma pot baletnega skladanja. Tako je ustvaril skpaj z znamenitim francoskim

koreografom Maurisom Petipajem nekaj danes klasičnih baletnih del. Živel je v Moskvi, kjer je med drugim deloval kot koncertni mojster v znamenitem Boljšoj teatru. Leta 1866 je postal profesor na Moskovskem glasbenem konservatoriju. Postal je ljubljenelec cesarja Aleksandra III., velikega oboževalca baleta. Za svoje delo je prejel nagrado Svetega Stanislava. Leta 1891 je zaradi negotovih političnih razmer in vedno popularnejših baletov Čajkovskega zapustil Rusijo in se vrnil na Dunaj. Tam je vse do svoje smrti zaradi slabe careve pokojnine živel komaj dostojno življenje.

Najbolj znana dela: Metulj (1874), Razbojniki (1875), Pelejeve dogodivščine (1876), Bajadera (1877), Sneguljčica (1879)...

MARIUS IVANOVIČ PETIPA

Rodil se je leta 1818 kot Victor Marius Alphonse Petipa, velja za enega najslavnejših baletnih plesalcev, učiteljev in koreografov. Njegova dolga kariera prvega baletnega mojstra (Premier Maître de Ballet), ki je trajala od 1871 do 1903 je izjemna.

Navdušenje nad plesom in glasbo je prejel od staršev – njegova mati Victorine

Grasseau je bila igralka tragičnih vlog in dramska učiteljica, oče Jean Antoine Petipa pa uveljavljen baletni mojster in učitelj v marsejski Salle Bauveau (današnji Opéra de Marseille). V otroštvu je Marius veliko potoval po Evropi, po gledališčih. Po osamosvojitvi se je ustalil v Sankt Peterburgu, kjer je deloval kot plesalec, nato pa kot koreograf in mojster baleta tamkajšnjih carjevih gledališč. Med njegove najpomembnejše koreografije spadajo baleti, kot so Faraonova hči, Kralj Kandavel (Le Roi Candaule), Don Kihot, Labodje jezero, Talisman, Trnuljčica, Hrestač, Pepelka, in Harlekinada.

Balet Bajadera (La Bayadère) je nastal leta 1877, na začetku koreografovega

ustvarjalnega obdobja. Marius Petipa se je v zgodovino evropskega in še posebej ruskega baleta zapisal kot izjemen koreograf, ki je s svojimi uspelimi dramsko-plesnimi invencijami v veliki meri zaslužen za zlate dobe ruskega baleta.

ZGODBA

Zgodba se dogaja v Indiji.

Prvo dejanje

Prva slika - posvetitev ognja

Solor zavrne vojščake, ki ga vabijo na lov. Sam se želi udeležiti praznovanja ognja, ker bo tam tudi bajadera Nikija, ki jo skrivaj ljubi. V spremstvu svečenikov nato prižgejo sveti ogenj. Bajadere pričnejo s plesnim obredjem. Navzoči nestrpnost pričakujejo nastop Nikije. Brahman jo po plesu pokliče k sebi in ji razkrije svojo ljubezen. Zaslepljen od ljubezni ji ponuja bogastva Indije in pozabi na svoj posvečeni položaj. Nikija pa starega svečenika ne mara. Po končanem slavlju svečeniki odidejo v tempelj. Srečata se Nikija in Solor ter si izpovesta ljubezen. Solor ji pri tem podari bel šal in predlaga, da bi zbežala daleč proč. Skrivaj ju je opazoval veliki brahman, ki ljubosumen priseže maščevanje.

Druga slika - nevarna tekmeča

Na vrtu palače se zbirajo povabljeni, ki želijo pozdraviti Gamzati, radževo hči. Ta hčeri sporoči, da se bo poročila s Solorjem, najboljšim vojščakom. Gamzati je nad očetovo odločitvijo navdušena, Solor pa ne more pozabiti obljube, ki jo je večer prej dal ljubljeni Nikiji. Ker pa je bil poročni dogovor sklenjen pred mnogimi leti, je Solor nemočen. Pride bajadera Nikija, ker mora s plesom posvetiti Gamzati v nevesto. Brahman zaupa radži skrivno ljubezen Solorja in Nikije, ker želi vojščaku škodovati. Radža ga opozori na dogovor, Nikija pa bo morala za to umreti. Gamzati, ki je poslušala pogovor med očetom in svečenikom, se sestane z Nikijo, ki jo želi z darovi odvrniti od Solorja. Pogumna bajadera se ljubezni ne želi odreči. Nad Gamzati v besu celo dvigne nož, a jo služkinja Ida odvrne od dejanja. Radževo hči jezna zahteva maščevanje - bajaderino smrt.

Drugo dejanje - Bajaderina smrt

Na vrtu se pričinja poročni obred. V znamenje blagoslova se pojavi še bog Šiva, zlati idol. Navzoči slavijo mladi par, med njimi je tudi Nikija, ki mora plesati. Razočarani in žalostni ter obupani izročijo košaro s cvetjem. V tem vidi Solorjevo darilo, zato postane zaslepljena. Iz cvetja se priplazi strupena kača, ki jo piči. Košara je bila le radževo in Gamzatino maščevanje. Brahman ji ponudi protistrup, a le pod pogojem, da se odpove Solorju. Umirajoča ga zavrne, Solorja pa opozori na njegovo prisego.

Tretje dejanje - kraljestvo senc

Solor je potrta, žalost utaplja v opojnem kadilu. Ko pade v globoke sanje, se mu v prividu prikažejo sence, med katerimi je tudi Nikijin duh. Le-ta lebdi v popolni blaženosti v vrhu himalajskih vrhov in ga vabi, da se združita za vekomaj.

KRITIKA

/V današnjem hitrem in z drobci informacij nabitem vsakdanjiku je spremljanje predstave z množico nastopajočih še vedno celovito doživetje. Vedno znova me preseneča veliko število otrok na klasičnih baletnih predstavah, ki z velikim zanimanjem spremljajo dogajanje na odru, v orkestrski jami in tudi v dvorani. Mogoče je prav zaradi svoje naivnosti klasični repertoar blizu otroškemu pogledu. Ali pa je glasbeno gledališče z ohranjanjem repertoarja iz 19. stoletja v klasični maniri najbližja pot v preteklosti. Obisk klasičnih opernih ali baletnih predstav je kot obisk dobrega muzeja - nepozabno doživetje, iz katerega še dolgo črpamo v refleksiji vsakdanjika. In obisk baleta Bajadera je prav to - v bleščečem ovoju skrita tradicionalna poslastica./

VIR: <http://www.delo.si/clanek/98080>

VIRI

<http://www.cd-cc.si/default.cfm?Jezik=SI&Kat=0201&Predstava=1568>

http://sl.wikipedia.org/wiki/Bajadera_%28balet%29

http://sl.wikipedia.org/wiki/Ludwig_Minkus

http://en.wikipedia.org/wiki/Marius_Petipa

http://www.cd-cc.si/pic/katalog/sm_bajadera_9205_v.jpg

<http://www.cd-cc.si/default.cfm?Jezik=SI&Kat=0201&Predstava=1568&Arhiv>

TANGO ZA RAHMANINOVA

UVOD

27. Februarja smo se že v tretje odpravili v Cankarjev dom, da bi si ogledali balet Tango za Rahmaninova. Predstava se mi je zdela izredno zanimiva. Že naslov nam namreč pove, da sta v njej uporabljeni dve zelo različni zvrsti – tango ter balet. Da se to dvoje lahko združi si ne bi mogli predstavljati, dokler niso na oder stopili vrhunski plesalci, ter nam pokazali novo stran tanga, tako kot baleta. Še posebej ženski del občinstva je bil navdušen, ko so moški plesalci v prvem delu plesali brez zgornjih delov oblačil. Moram reči, da tudi mene niso pustili brezbrizne. Nato pa je napočil najzanimivejši (drugi) del, v katerem so plesali tango. V tem delu me je navdušilo prav vse, od koreografije, kostumografije, do samega nastopa. Koreografija se mi je zdela zelo zapletena in kar pogosto so se dogajale napake plesalcev, ki pa so me kot gledalca kar zmotile. Menim, da bi se moral koreograf bolj potruditi za izvedbo, kot za samo težavnost koreografije, saj se mi zdi, da gledalci bolj pazimo na usklajenost, kot na zahtevnost. Tudi kostumografija se mi je zdel zelo zanimiva, v prvem delu sicer ne toliko, a v drugem so me oblačila v rdeče-črni kombinaciji naravnost očarala in popestrila dogajanje ter gledalcu dala vedeti, da plesalci poleg baleta plešejo tango. Prav tako v drugem delu je moja pozornost pritegnili ansambel, ki je v živo odigral glasbo na katero so plesalci plesali. Veliko bolj se mi zdi pomembno, da se glasba izvaja v živo, kot pa da poslušamo samo posnetek. Predstava je bila zanimiva in vsekakor vredna ogleda.

ZASEDBA

PRVI DEL

RAPSODIJA (RHAPSODY)

Glasba: Sergej Rahmaninov

Variacije na Paganinijevo temo za klavir in orkester

Koreografija: Ivo van Zwieten

Kostumografija in oblikovanje luči: Raimondo Rebeck, Mojca Kalar, Viktor Isajčev

Plesalci: Bojana Nenadović Otrin, Petar Đorčevski; Regina Križaj, Joseph Bunn; Sanja Nešković Peršin, Lukas Zuschlag; Ana Klašnja, Alexandru Barbu; Urša Vidmar, Iulian Ermalai; Kristina Alexova, Lucas Jerkander; Ksenja Kovač, Gabriel Cosmin Agavriloaei

Inspicient: Igor Mede

Tonski mojster: Janez Hostnik

Mojster luči: Janežič Miro

Tehnična služba SNG Opera in balet Ljubljana

Vodja: Edi Martinčič

Scena in kostumi: GLEDALIŠKI ATELJE SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Drama Ljubljana

Vodja: Matjaž Arčan

DRUGI DEL

PET TANGOV (FIVE TANGOS)

Glasba: Astor Piazzolla

Pet tangov za bandoneon in spremljavo

V živo so izvajali: Marko Hatlak & Funtango

Koreografija: Hans van Manen

Postavitev koreografije: Mea Venema

Kostumografija: Jean Paul Vroom

Oblikovalec luči: Jan Hofstra

Baletni mojstri: Raimondo Rebeck, Mojca Kalar, Viktor Isajčev

Zasedba:

Bojana Nenadović Otrin, Petar Đorčevski; Regina Križaj, Joseph Bunn; Sanja Nešković Peršin, Lukas Zuschlag; Ana Klašnja, Alexandru Barbu; Urša Vidmar, Iulian Ermalai; Kristina Alexova, Lucas Jerkander; Ksenja Kovač, Gabriel Cosmin Agavriloaei

Inspicient: Igor Mede

Tonski mojster: Janez Hostnik

Mojster luči: Janežič Miro

Tehnična služba SNG Opera in balet Ljubljana

Vodja: Edi Martinčič

Scena in kostumi: GLEDALIŠKI ATELJE SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Drama Ljubljana

Vodja: Matjaž Arčan

SERGEI RAHMANINOV

Bil je ruski skladatelj, pianist in dirigent, ki e je rodil leta 1873, ter umrl leta 1943 v ZDA. Rahmaninov je bil zadnji »veliki« izmed ruskih romantikov, bil je eden največjih pianistov svojega časa.

Oba starša sta bila glasbeno nadarjena. Sergej je bil z devetimi leti sprejet na konservatorij, kjer je sprva študiral klavir. V Moskvi ga je pod okrilje vzel Peter Iljič Čajkovski. Pri štirinajstih je začel skladati, čeprav je znan tudi kot eden največjih pianistov 20. stoletja. Na njegovo skladanje je najbolj vplivala glasba Petra Iljiča Čajkovskega in Nikolaja Rimskega-Korsakova. Leta 1892 mu je konservatorij podelil zlato medaljo kot priznanje za skladateljske in izvajalske uspehe. Založniki so izdajali njegove klavirske skladbe, simfonična

dela in samospeve, uprizorili so tudi njegovo opero Aleko. Leta 1896 je ob neuspešni izvedbi njegove prve simfonije (ki jo je dirigiral pijani Aleksander Glazunov) doživel šok. Bil je močno kritiziran, zato ni več hotel skladati. Postal je dirigent, vendar je kmalu zbolel. Izgubil je zaupanje vase in zapadel v globoko depresijo. Leta 1900 poiskal pomoč pri psihiatru. Po tej terapiji je napisal svoje najbolj popularno delo, 2. klavirski koncert, ki ga je posvetil hipnotizerju.

OBLIKA – BALET

Balet je odrska izvedba umetniških plesov z glasbeno spremljavo, pri velikih operah romantičnega stila tudi plesni vložek brez neposredne povezave z dogajanjem same opere.

OBLIKA – TANGO

Tango je urbani družabni ples, ki izvira iz mest: Buenos Aires v Argentini ter Montevideo v Urugvaju. Danes ga plešejo na vseh straneh sveta.

ČASOPISNA KRITIKA

»/.../ V ansambelskih delih pomnožena energija posameznega para zlije čez odrsko rampo neustavljiv val čutnosti, na katerem očarano občinstvo sledi plesalcem v njihovih odrskih srečevanjih. Odlika svetovne premiere koreografa Iva van Zwieta na Rahmaninov koncert je izkoriščanje plesnih potencialov izbranih plesalcev.« (Klavdija Zupan, 30. 9. 2008, Delo)

VIRI

http://sl.wikipedia.org/wiki/Sergej_Vasiljevi%C4%8D_Rahmaninov

<http://en.wikipedia.org/wiki/Ballet>

[http://en.wikipedia.org/wiki/Tango_\(dance\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Tango_(dance))

<http://www.o-sta.com/msg.php?id=5505>

Popoldne s simfoniki RTV Slovenija - Uverture

UVOD

16. marca smo se zopet zbrali na do tedaj že znanem mestu, pred Cankarjevim domom. V Gallusovo dvorano smo se podali polni pričakovanj in primerjav s prejšnjih predstav, kar pa je bilo mogoče ravno razlog za moje razočaranje nad koncertom. Koncert me preprosto ni pritegnil, čeprav so igrali ene mojih najljubših skladb, npr. Uvertura k operi Carmen ali Kandid... koncert je trajal predolgo, da bi držal mojo pozornost. Poleg tega pa sta me močno zmotila voditelja Dejan Pevčević in Tanja Dimitrievska, ki sta s svojim humorjem, namenjenim petletnim otrokom v meni vzbudila odpor. Ni mi bilo všeč, ker sta bila tekst naučena na pamet, tako da je izgledalo popolnoma nenaravno. Prav tako je bil koncert scensko neizdelan, kostumografsko prav tako. Preprosto nisem začutila tega, kar sem začutila pri prejšnjih treh predstavah. Res pa je, da se mi je koncert zdel dolgočasen ravno zaradi prejšnjih treh, ki so bili res dobri. Če pa bi na koncert gledala objektivno, bi ugotovila, da je bil orkester res dober, ter da je bil koncert pravzaprav vreden ogleda.

IZVAJALCI

- Simfonični orkester RTV Slovenija
- Dirigent Giacomo Sagripanti
- Povezovalca programa; Tanja Dimitrievska in Dejan Pavčević

OBLIKA – UVERTURA

Koncertna uvertura je samostojno glasbeno delo, ki ima praviloma programsko vsebino. Podobna je simfonični pesnitvi, le da ima strožjo obliko, večinoma sonatno.

Simfonični orkester RTV Slovenija

Simfonični orkester RTV Slovenija je sprva deloval pod imenom Simfonični orkester RTV Ljubljana, potem pa se je preimenoval v Simfonični orkester RTV Slovenija. Delovati je začel leta 1955 po dirigentskim vodstvom violinskega virtuozu in skladatelja Uroša Prevorška.

Sprva je bil ansambel sestavljen v glavnem iz dijakov srednje glasbene šole in študentov akademije za glasbo v Ljubljani. Orkester je enajst let pridobival izkušnje, znanje in seveda kakovost. Leta 1966 je orkester dobil novega dirigenta – Samota Hubada. Pod njegovim vodstvom je orkester jasno opredelil svojo programsko usmeritev ter si s koncerti po državi in v tujini zelo kmalu pridobil izjemen ugled.

Orkester izvaja obsežen in raznovrsten repertoar - od baroka do moderne simfonične glasbe, oper, oratorijev in kantat, scenske in filmske glasbe, po večini s poudarkom na ustvarjalnosti domačih skladateljev. Dobil je mnogo visokih priznanj za najboljše poustvaritve domačih skladb. Domača in mednarodna diskografija orkestra sta izjemno obsežni – več kot 150 zgoščenk, da se veliko posnetkov orkestru slišati na radijih.

V devedesetih letih prejšnjega stoletja je orkester dosegel nekaj odmevnih poustvarjenih uspehov – gostovanje na beneškem bienalu, na festivalu Trieste contemporanea, izvedbe Koncerta za orkester Bele Bartoka, 4. simfonija Witolda Lutoslawskega in drugih pomembnih del.

Zelo pomemben je tudi koncert na Duanju novembra 2001 za festival Wien modern pod vodstvom dirigenta Diega Massona, koncert aprila 2000 ter marca 2001 za prireditev Lange Nacht der neuen Klänge pod vodstvom Johannes Kalitzkega, ter druge.

Jeseni 2002 je orkester izvedel turnejo po Nemčiji in špriedil več koncertov v Italiji. Februarja 2003 so pod vodstvom dirigenta Johannes Kalitzika izvedli koncert v Grazu. Septembra 2003 je postal šef dirigent orkestra David de Villiers. V zadnjih dveh letih je orkester vzbudil največ pozornosti na koncertu s skupino Siddharta, na koncertu s svetovno sopranistko Angelo Gheorghiu ter na nekaterih drugih koncertih.

SKLADATELJI IN UVERTURE

1. Wolfgang Amadeus Mozart – uvertura k operi Figarova skladba

Je eden izmed najpomembnejših in najvplivnejših skladateljev klasične glasbe vseh časov. Rodil se je v Salzburgu (Avstrija). V svet glasbe ga je vpeljal oče, skladatelj Leopold Mozart. S petimi leti je koncertiral in ustvarjal prve skladbe. Pri osmih letih so mu v Londonu natisnili prvo simfonijo in pri dvanajstih je bila

uprizorjena njegova prva opera. Skupaj s sestro Nannerl so potovali in koncertirali po vsej Evropi. Publika je bila še posebej navdušena nad malim Mozartom, zato so ga poimenovali »čudežni deček«. Čeprav je bil zelo obremenjen, je preživel lepo otroštvo v svoji glasbeni družini, ki mu je nudila zavetje in toplino. Mladostno radoživost in vedrino je ohranil vse življenje. Odrasla leta za umetnika niso bila srečna tako kot prejšnja. Pestile so ga različne težave in iskanje primerne zaposlitve. S službovanjem v rodnem Salzburgu ni bil zadovoljen, zato se je odpravil na Dunaj. Preživel se je s komponiranjem in zasebnim poučevanjem učencev. Dunaj ga je tesno povezal s Haydnom (Joseph Haydn, najstarejši med dunajskimi klasiki), v katerem je Mozart našel najboljšega prijatelja in svetovalca, spoznal pa je tudi mladega nadarjenega Beethovna (Ludvig van Beethoven, najmlajši med dunajskimi klasiki). Umrli (1791) je pri zgodnjih šestintridesetih letih, a za sabo je pustil veliko zakladnico komornih, orkestrskih in opernih del.

CARL MARIA VON WEBER

Pomembnejša dela:

- 41 simfonij
- 27 klavirskih koncertov
- serenade, koračnice
- operi Figarova svatba in Čarobna piščal
- cerkvena glasba: maše, oratoriji, kantate

2. Carl Maria Von Weber – uvertura k operi Čarostrelec

Carl Maria von Weber je bil nemški skladatelj, rojen leta 1786. Bil je glavni predstavnik nemške glasbene romantike in je vplival na mnoge generacije skladateljev. Najbolj je poznan po svojih operah. Bil je bratranec Mozartove žene Constanze. Študiral je v Salzburgu (pri Michaelu Haydnu), v Münchnu in na Dunaju pa pri Josephu Haydnu. Njegove uverture so zaradi pestrosti vplivale na razvoj simfonije. Umrli je leta 1826 v Londonu. Njegove številne uverture so zaradi pestrosti instrumentacije vplivale na razvoj simfonične pesnitve.

Njegov skladateljski opus je raznolik in obsežen, najbolj znan pa je po operah:

- Čarostrelec
- Euryanthe,
- Oberon,
- Vilinski kralj,
- Silvana.

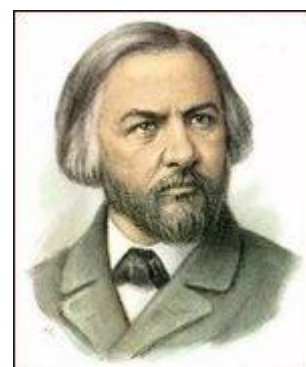
3. Mihail Glinka – Uvertura k operi Ruslan in Ljudmila

Bil je ruski skladatelj rojen leta 1804, umrl pa je leta 1857 v Berlinu. Bil je prvi ruski skladatelj, ki je v času svojega življenja postal priznan in cenjen v domovini. Pogosto je omenjan kot oče ruske klasične glasbe. Njegova dela so pomembno vplivala na kasnejše rodove ruskih skladateljev, predvsem na rusko petorko. Najpomembnejše njegovo delo je opera Ruslan in Ljudmila (ustvarjena leta 1842).

4. Georges Bizet – uvertura k operi Carmen

Bil je francoski skladatelj, ki se je rodil leta 1838, umrl pa leta 1875. Kot skladatelj je predstavnik glasbene romantike. Na pariški konservatorij je bil sprejet z devetimi leti, s čimer si je zaslužil naziv čudežni otrok. S 17 leti je že napisal Simfonijo v C-duru. Znan je predvsem po operi Carmen, ki je prvotno vsebovala še govorjeni dialog. To delo pa velja za najboljšo delo francoskega glasbenega realizma in eno najbolj pogosto izvajanih del. Kot skladatelj je predstavnik glasbene romantike.

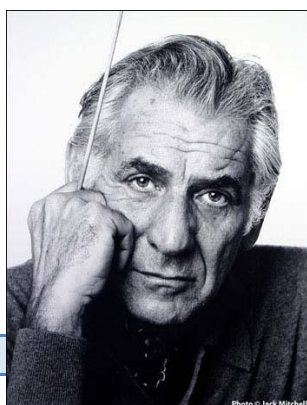

Bizet je Carmen zložil med letoma 1873 in 1874. Znamenita zgodba o zapeljivi ciganki je pravzaprav ljudska drama nebrzdane strasti. To je zgodba o Carmen, za katero je ljubezen zgolj razvedrilo, zato nehote povzroča propad številnih moških. Zapelje tudi deseterja don Joséja in ga prepriča, da se zaradi ljubezni upre svojim nadrejenim. Don José se odreče ugledu in pridruži skupini tihotapcev, med katerimi živi tudi Carmen. Sreča je kratkotrajna, saj dekle Joséja zaradi nove ljubezni zapusti. Fant izgubi razum in se krvavo maščuje.

Pomembnejša dela:

- opere Lovci biserov, Carmen, Deklica iz Perthadve suiti (Arležanke)
- samospevi
- tri simfonije

5. Gioacchino Rossini – Uvertura k operi Seviljski Brivec

Rossini je bil italijanski skladatelj, ki se je rodil leta 1792, umrl pa leta 1868 v Parizu. Rodil se je v glasbi naklonjeni družini, njegov oče je bil hornist, mati pa je bila pevka. V Bologni je študiral kompozicijo. Z osemnajstimi leti je v Benetkah izvedel svojo prvo opero buffo, ki je občinstvu takoj ugajala. Njegovo slavno operno delo "Seviljski brivec" je prišlo na odrske deske v Rimu. Znane anekdote, da je operno partituro napisal tudi v kratkem času trinajstih dni

so povsem verjetne. Vrhunec njegovega ustvarjanja je velika opera v francoskem jeziku, "Vilijem Tell".

Pomembnejša dela (opere):

- Seviljski brivec
- Ženitna menica
- Vilijem Tell

6. Giuseppe Verdi – uvertura k operi Moč Usode

Bil je italijanski operni skladatelj, ki se je rodil leta 1813, umrl pa leta 1901 v Milanu. Glasbenih osnov in skladateljstva se je učil pri mojstru lokalne filharmonije, dodatno pa se je izuril v Milanu. Ni bil sprejet na glasbeno akademijo (bil je prestar), zato se je tri leta učil kontrapunkt. Njegova prva opera (Oberto), ni požela velikega uspeha. Do svojega tridesetega leta je bil Verdi že širše poznan in uveljavljen skladatelj. Njegova dela so bila igrana v vseh najpomembnejših italijanskih opernih hišah. Verdi je eden najpomembnejših opernih skladateljev glasbene romantike, ki je s svojimi zadnjimi operami razvil sodobnejše oblike. Imel je izreden občutek za dramatizacijo in melodiko.

Pomembnejša dela (opera):

- Alzira; Don Carlos; Sicilijanske večernice; Oberto, grof svetega Bonifacija
- Moč usode (opera v štirih dejanjih)

7. Leonard Bernstein – uvertura h komični operi Kandid

Bil je ameriški skladatelj, rojen leta 1918, umrl pa leta 1990. V šestdesetih letih 20. stoletja je zasnoval vrsto televizijskih oddaj, namenjenih popularizaciji klasične glasbe. Rojen je bil v judovski družini. Glasbo je študiral na Harvardu in na glasbenem inštitutu Curtis v Filadelfiji. Leta 1943 je po naključju debitiral kot dirigent, in postal slaven.

Pomembnejša dela:

- glasba za gledališče: Peter Pan
- opera Kandid
- plesna suita
- simfonij

VIRI

http://sl.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart

http://sl.wikipedia.org/wiki/Carl_Maria_von_Weber

http://sl.wikipedia.org/wiki/Mihail_Glinka

http://sl.wikipedia.org/wiki/Georges_Bizet

http://sl.wikipedia.org/wiki/Gioacchino_Rossini

http://sl.wikipedia.org/wiki/Giuseppe_Verdi

http://sl.wikipedia.org/wiki/Leonard_Bernstein

CARMEN

UVOD

Opera Carmen je zadnja predstava, ki sem si jo ogledala v okviru šole. Na 20. Maja sem se ob sedmih še zadnjič odpravila pred Cankarjev dom. V Gallusovo dvorano sem se podala z navdušenjem, saj si še nikoli prej nisem ogledala opere. Izkazalo pa se je, da bom videla bolj malo. Sedela sem namreč na skrajnem levem sedežu v zadnji vrsti, kjer nisem videla praktično nič. Še posebej

me je motilo, da je bila opera v francoščini, zato si zraven nujno potreboval podnapise. Teh pa žal nisem videla, saj so bili kar dosti izven mojega vidnega polja. Tega ne mislim kot pritožbo, saj vem, da so nekateri sedeži pač slabši od drugih, ter da na šolski predstavi gotovo ne bom sedela v prvi vrsti, vendar pa me je to vseeno zmotilo pri osredotočenem gledanju predstave. Prva stvar, ki sem jo opazila, je bila natančnost pri izdelavi scene. Še posebej se mi je v spomin vtisnila scena krčme, ki je imela zelo natančno izdelana okna. Kostumi niso bili preveč originalni, na trenutke so bili kar malo preveč preprosti (vse ženske so nosile iste bele halje). A vseeno sem v svoji prvi operi kar uživala, predvsem, ker je Carmen res zanimivo gledati.

VSEBINA

Znamenita zgodba o zapeljivi ciganki je pravzaprav ljudska drama nebrzdane strasti. To je zgodba o Carmen, za katero je ljubezen zgolj razvedrilo, zato nehote povzroča propad številnih moških. Zapelje tudi deseterja don Joséja in ga prepriča, da se zaradi ljubezni upre svojim nadrejenim. Don José se odreče ugledu in pridruži skupini tihotapcev, med katerimi živi tudi Carmen. Sreča je kratkotrajna, saj dekle Joséja zaradi nove ljubezni zapusti. Fant izgubi razum in se krvavo maščuje.

ZASEDBA

Dirigent: Igor Švara

Režiser: Charles Robaud

Scenografka: Emanuelle Favre

Kostumografka: Katia Duflot

Vodja zbora: Željka Ulčnik Remic

Koncertni mojster: Igor Grassell

Carmen: Monika Bohinec

Don Jose: Branko Robinšak

Escamillo: Jože Vidic

Remendado: Andrej Debevec

Dancairo: Slavko Savinšek

Zuniga: Juan Vasle

Morales: Ivan Arnšek

Micaela: Martina Zadro

Frasquita: Katja Konvalinka

Mercedes: Barbara Sorč

Lillas Pastia: Gregor Zorko

Gorski vodnik: Klemen Šiberl

GEORGES BIZET

Glej poročilo 'simfonični orkester RTV Slovenije'

OBLIKA – OPERA

Odrsko glasbeno delo s petim besedilom in inštrumentalno spremljavo. Opera izhaja iz latinske besede opus, ki pomeni delo. Opera je glasbeno scensko delo, pri katerem nastopajoči pojejo, igrajo ter plešejo, spremlja pa jih orkester. Je kombinacija dramatične zgodbe, glasbe in petja, scene, luči, kostumov, posebnih učinkov in pogosto tudi plesa. Hkrati pa z besedo opera označujemo tudi operno hišo, zgradbo (stavbo), kjer se uprizarjajo operna dela. Pri operi pojejo in nastopajo operni pevci, ki se delijo na več tipov glasov. Najvišji med vsemi je ženski sopran, najnižji pa moški pevski glas bas.

VIRI

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Opera>

<http://o.abecednik.com/opera.html>

<http://www.opera.si/opera/app/vecopredstavi.asp?IDR=63>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Carmen>

http://en.wikipedia.org/wiki/Georges_Bizet

CHICAGO

UVOD

V ponedeljek, 29. Marca, sem se v New Yorškem gledališču Ambassador Theatre udeležila najboljše predstave v mojem življenju – Chicaga. Predstavo sem si že dalj časa želela ogledati, a nikoli ni bilo priložnosti (v Sloveniji je namreč ne vrtijo). Ko pa smo jaz, mami in sestra za en teden odšle v New York, smo se odločile, da gremo tudi v gledališče. Nisem prepričana, če ni na moje mnenje vplivalo že samo dejstvo, da sedim v drugi vrsti gledališča na Times Squareu, a predstava me je popolnoma navdušila. Igralska zasedba se ni mogla primerjati z ničemer, kar sem videla do tedaj. Scensko je bilo popolno – ni bilo okičeno, vendar ravno prav razdelano. Tudi kar se tiče kostumov, me niso pustili ravnodušne. Chicago je že sam po sebi predstava, vredna ogleda. Ko namreč v živo slišiš 'all that jazz', katerega si tolikokrat poslušal na domačem računalniku, zares dobiš enkratni občutek. Glavna igralka Michelle Williams je takrat prvič nastopila v New Yorku, in svojo vlogo je odigrala perfektno. Zares ne morem povedati nič drugega, kot samo hvalo, zato ne bom izgubljala besed z nakladanjem, ampak bom raje povedala nekaj o zasedbi, mjuziklu na splošno ter Chicagu, kakršnega svet pozna.

VSEBINA

Prvo dejanje

[Velma Kelly](#) umori svojega moža in sestro, ko ju najde skupaj v postelji, občinstvo pa pozdravi, naj si ogledajo današnji nastop. Medtem slišimo, kako je 'plesalka' Roxy Hart umorila svojega ljubimca, Freda Caselya.

Roxie prepriča svojega moža Amosa, da je bila njena žrtev lopov, Amos pa krivdo z veseljem sprejme. A ko policija omeni ime umorjenega Amos ugotovi, za kaj gre. Resnica se izve, in Roxy je aretirana. Poslana je v ženski zapor, kjer si deli celico z Velmo in ostalimi zapornicami. The block is presided over by the corrupt Matron "Mama" Morton, whose system of mutual aid ("When You're Good to Mama") perfectly suits her clientèle. She has helped Velma become the media's top murder-of-the-week and is acting as a booking agent for Velma's big return to vaudeville.

Velma is not happy to see Roxie, who is stealing not only her limelight but her lawyer, Billy Flynn. Roxie tries to convince Amos to pay for Billy Flynn to be her lawyer ("A Tap Dance"). Eagerly awaited by his all-girl clientèle, Billy sings his anthem, complete with a chorus of fan dancers to prove his assertion that "All I Care About is Love". Billy takes Roxie's case and re-arranges her story for consumption by sympathetic tabloid columnist Mary Sunshine, who always tries to find "A Little Bit of Good" in everyone. Roxie's press conference turns into a ventriloquist act with Billy dictating a new version of the truth ("We Both Reached for the Gun") while Roxie mouths the words. Roxie becomes the new toast of Chicago as Velma's fame is left in the dust. Velma tries to talk Roxie into recreating the sister act ("I Can't Do It Alone"), but Roxie turns her down, only to find her own headlines replaced by the latest sordid crime of passion. Separately, Roxie and Velma realize there's no one they can count on but themselves ("My Own Best Friend"), and the ever-resourceful Roxie decides that being pregnant in prison would put her back on the front page.

Drugo dejanje

Velma again welcomes the audience with the line "Hello, Suckers," another reference to [Texas Guinan](#), who commonly greeted her patrons with the same phrase. She informs the audience of Roxie's continual run of luck ("I Know a Girl") despite Roxie's obvious falsehoods ("Me and My Baby"). A little shy on the arithmetic, Amos proudly claims paternity, and still nobody notices him ("Mr. Cellophane"). Velma tries to show Billy all the tricks she's got planned for her trial ("When Velma Takes The Stand"). With her ego growing, Roxie has a heated argument with Billy, and fires him. She is brought back down to earth when she learns that a fellow inmate has been executed. The trial date arrives, and Billy calms her, telling her if she makes a show of it, she'll be fine ("Razzle Dazzle"), but when he passes all Velma's ideas on to Roxie, down to the rhinestone shoe buckles, Mama and Velma lament the demise of "Class". As promised, Billy gets Roxie her acquittal but, just as the verdict is given, some even more sensational crime pulls the pack of press bloodhounds away, and Roxie's fleeting celebrity life is over. Billy leaves, done with the case. Amos stays with her, glad for his wife, but she then confesses that

there isn't really a baby, making Amos finally leave her. Left in the dust, Roxie pulls herself up and extols the joys of life "Nowadays". She teams up with Velma in a new act, in which they dance and perform the "Hot Honey Rag" until they are joined by the entire company for the grand "Finale".[\[3\]](#).

GLAVNA ZASEDBA

Roxy Hart – Michelle Williams

Velma Kelly – Terra Macleod

Billy Flynn – Tom Hewitt

Amos Hart – Raymond Bokhour

Matron 'mama' Morton – Roz Ryan

OBLIKA – MUSICAL

TERRA MACLEOD

Ker je name poseben vtis naredila igralka, ki je igrala Velmo Kelly, sem se odločila, da bom povedala nekaj kratkega o njej.

Rojena v Montrealu je že pri štirih letih začela svojo igralsko pot. Ker je rada potovala, je 2 leti živela na Kitajskem, dokler se ni za stalno naselila v Vancouvru, Ameriki. Natopala je v mnogih predstavah, kot so West side story, Tony and Tina's wedding, My fair lady... v letu 2003 je osvojila svojo prvo nagrado, Jesse Award. Igrala je tudi v mnogih filmih, npr. Lizzie Maguire, the Dead zone, Jeremiah... leta 2003 pa je tudi osvojila svojo prvo vlogo v mjuziklu Chicago, v katerem je redna igralka do danes. Očarala me je predvsem s svojo energijo in neverjetno karakterizacijo Velme, ki ji je hkrati dodala še nekaj svoje lastne identitete.

VIRI

<http://www.terracmacleod.com/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Musical_theatre

[http://en.wikipedia.org/wiki/Chicago_\(musical\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Chicago_(musical))

<http://www.newyorktheatreguide.com/news/jn10/chicago555635.htm>

Tinitus - šumenje v ušesih

ZDRAVJE - PREVENTIVA - 07. MAREC 2008

Šumenje v ušesih spravlja na rob obupa veliko ljudi po svetu. V ušesih prizadetih bolnikov stalno cvili, šumi, brenči ali žvižga. V Nemčiji je tinitus (prevod iz latinščine - zvonjenje) v zadnjem času postal najpogostejša težava s sluhom. Preberite si nekaj informacij o novih postopkih zdravljenja motečih zvokov.

Redno si privoščite odmor brez hrupa

Najpogostejši vzrok bolezni je naraščajoči hrup v naši okolici. Skoraj vsak je že utrpel posledice akutne poškodbe notranjega ušesa, na primer ob pokanju ognjemeta, petard ali zaradi glasne glasbe v disku. Namig strokovnjakov: nikar ne zganjajte panike, ko se prvič pojavijo 'opozorilni zvoki'.

Najboljše zdravilo je spanec. Nadležno piskanje večkrat mine že naslednje jutro. Da bi se nadlogi v prihodnje kar najbolje izognili, si v hrupnih razmerah ušesa zamašite s posebnimi zamaški oz. čepi. Redno si privoščite odmore brez hrupa. Idealni so sprehodi v gozdu.

Potapljaške komore in ginkgo pospešujejo prekrvavitev

Ob trajajočih težavah, omotici ali enostranski izgubi sluha morate kar najhitreje obiskati zdravnika za ušesne bolezni. Vzrok za težave je lahko motnja prekrvavitve notranjega ušesa. Namig strokovnjakov: pri akutnem tinitusu pomagajo predvsem tablete, kapljice ali tudi infuzije, ki pospešujejo prekrvavitev. Kot alternativa so se v prvih dneh bolezni kot izvrstni izkazali tudi rastlinski preparati, kot je na primer izvleček ginkga, in zdravljenje v potapljaški komori s čistim kisikom.

Telesna in duševna preobremenitev kot vzroka za težave

Tinitus je prav na začetku tudi opozorilni simptom, odvisno seveda od stopnje bolečine. Poiščite vzrok zanj. Sprožilci so odvisni od veliko dejavnikov, tako od telesnih kot tudi od duševnih. Kdor veliko dela, pogosteje zboli za tinitusom. Namig strokovnjakov: vsak drugi oboleli ve, da se njegov tinitus še poslabša zaradi hrupa ali stresa.

Pomaga lahko redno sproščanje (glej okvirček). Prav tako na živčni sistem

pozitivno delujeta tudi zdravilno postenje in ušesna akupunktura. Ta pomaga tudi pri težavah zaradi stresa v predelu vratnih vretenc ali pa predelu zobne čeljusti (škrtanje z zobmi).

Preglasite šumenje in se naučite odklopiti

Medtem ko se Indijanci plemena Hopi veselijo, če jim v ušesih piska (z njimi naj bi se takrat pogovarjali bogovi), lahko piskanje sproži tudi zelo tragično reakcijo v možganih. To so strokovnjaki odkrili, ko so pri pacientih s tinitusom enostransko ločili slušni živec, šumenje in piskanje pa sta ostala!

Razlaga: vsi šumi se interpretirajo v limbičnem sistemu možganov in priključenem živčnem sistemu. Če se zaznava neprijetnih zvokov ponavlja daljše časovno obdobje in ji pripišemo resnost, se ti ušesni šumi, sproducirani v možganih, tudi nekako osamosvojijo.

Namig strokovnjakov: pri težavah, ki trajajo več kot leto dni (kronični tinitus), uporabijo posebno terapijo (TRT). Tu gre bolj za zdravljenje slušnega središča v možganih kot pa ušesa samega. Prizadeti se na terapiji naučijo postopkov, s katerimi lahko odvrnejo pozornost od povzročiteljev ušesnega šumenja (na primer šumov pri žvečenju ali požiranju, tiktakanju ure ...).

VIR: Aktivna.si

http://www.aktivna.si/zdravje/preventiva/tinitus_sumenje_v_usesih-13687.aspx

MNENJE O PROBLEMU

Menim, da je glasnejša jakost glasbe res škodljiva za naš sluh, a tega pri moji starosti še nisem sposobna uvideti. Sama poslušam glasbo praktično vedno, včasih na polni jakosti. In ker ima danes že vsak otrok iPod ali mp3 predvajalnik s slušalkami, živimo pa v dokaj hrupnem svetu (šola, avtobus na poti domov...) bo prav naša generacija po mojem veliko prej doživela težave s sluhom, kot so jih pred tridesetimi leti. Jaz se zavedam, da je prevelika glasnost škodljiva in bo dolgoročno slabo vplivala na moje zdravje, a četudi to vem se ji nikakor ne mislim odpovedati, saj prav glasba oblikuje in definira moje življenje. Najbrž bomo čez nekaj let pogledali nazaj, ter se jezili sami nase. A do takrat je (če bo sreča mila) še daleč, in vsaj do takrat bom uživala v čudovitem svetu glasbe.

KULTURNI DOM GROSUPLJE

Moj oče je že od nekdaj živel v Grosuplju, kjer je le ena kulturna ustanova – kulturni dom Grosuplje. Služi za kino, gledališče, in kot prostor za mnoge delavnice. Nahaja se na Adamičevi cesti 16 v centru Grosuplja. Vsako soboto ob 20.00 se predvaja film, ponavadi novejši. Kulturni dom Grosuplje je 2. Maja 2009 gostil najboljši mladinski Jazz orkester v Evropi, HGM jazz orchestra Zagreb, pod vodstvom dirigenta Sigia Feigla in z zvezdniškim solistom Johnom Thomasom. Koncert je bil vključen v projekt Ameriški dnevi, ki ga pripravlja Ameriško veleposlaništvo v Ljubljani. Poleg tega je bilo v kulturnem domu Grosuplje uprizorjenih veliko predstav, kot so “zrelo je žito, je žuta slama”, “utva”, “pika nogavička”, ter mnoge druge.

GLEDALIŠČE KOPER

Ker iz Kopra prihaja moja mami, sem se odločila, da opišem njihovo najpomembnejšo kulturno ustanovo – Gledališče Koper. Tam sem že bila, ko sem si ogledala predstavo “lepotica in zver”. Nad predstavo sem bila navdušena. Gledališče Koper je bilo ustanovljeno leta 2001, a zgodovinski viri navajajo, da je bilo na tistem mestu gledališče že v času Beneške slovenije. Takrat je bilo gledališče seveda italijansko. Na začetku prve sv. Vojne je dramski skup prenehal delovati, s kasnejšo priključitvijo tega prostora k Italiji pa je kmalu zamrlo vse slovensko kulturno življenje. V naslednjih letih in desetletjih je bilo več poskusov, da bi gledališka dejavnost ponovno zaživela, a šele leta 2000 je mestna občina Koper sprejela odlok o ustanovitvi poklicnega gledališča Koper. Uradno je gledališče začelo delovati leta 2001, 1. Januarja, in tako po 44 letih v kopru znova odprlo pot poklicni gledališki dejavnosti. V gledališču Koper je uprizorjenih zelo veliko predstav, nekaj od njih: Duohtar pod mus!, Gospa ministrica, Naočnik in Očalnik na počitnicah ter

Chicchignola.

ANALIZA PESMI

Ples sladkorne vile – Čajkovski

Za svojo pesem sem kar dolgo razmišljala, katero bi izbrala. Na koncu sem v iTunes pogledala, katera je največkrat predvajana, ter se odločila, da bom opisala prav to. Morda je malo čudno, da je to klasična pesem skladatelja Čajkovskega, a moram reči, da je to pravzaprav praktično edina klasična pesem, ki jo poslušam. Prvič sem jo slišala v risanem filmu Barbi in Hrestač, ki me je popolnoma obsedel pri mojih

rosnih šestih letih. Že takrat se mi je ta pesem najbolj vtisnila v spomin, ko sem bila še velika oboževalka Barbi. Naslednjič sem jo slišala, ko sem si z mami in sestro ogledala svoj prvi balet (pri desetih letih) – Hrestača. Peter Iljič Čajkovski je moj najljubši skladatelj, še posebej pa so mi všeč njegove skladbe za Labodje jezero ter Hrestača. Ples sladkorne vile je bila zame vedno nekaj več kot navadna skladba. Nemorem dobro pojasniti, a v meni prebudi občutke, ki jih nobena druga pesem ne more. Je pravljica in čarobna, obljublja srečen konec. Ob njej si predstavljam snežinke, ki graciozno padajo z zimskega neba. Pravzaprav je skladba dokaj preprosta, a postala sem prav nenavadno navezana nanjo. Ker nima besedila, ki bi ga lahko opisala, bom povedala še nekaj dejstev o pesmi, nato pa opisala še mojega najljubšega skladatelja – Čajkovskega.

Čajkovski jo je napisal leta 1892, za balet Hrestač. Od takrat je to postala ena najpogostejših skladb, uporabljenih za balete. V njej je uporabil magično sozvočje violine, flavte, ter najpomembnejšega inštrumenta – Čeleste, ki je znana po svojem značilnem zvoku.

ČELESTA

Je glasbilo, ki spada v skupino instrumentov s tipkami, v akustičnem smislu pa v skupino metalofonov. Na zunaj je podobna pianinu, namesto strun pa za generiranje zvoka vsebuje kovinske ploščice. Čajkovski jo je prvi uporabil leta 1891, v baletni suiti Škelkunčik. Čelesta ima tipkovnico, ki je preprostejša od klavirske, pa tudi pedalo. Če poslušate skladbo Ples sladkorne vile, bo to prvi inštrument, ki ga boste slišali.

PETER ILJIČ ČAJKOVSKI

Peter Ilič Čajkovski je ruski skladatelj. Rodil se je 7. Maja 1840 v Rusiji, kjer je 6. Novembra 1893 tudi umrl. Njegov oče je bil ukrajinskega rodu, mati pa francoskega. Čajkovski je bil drugi od šestih preživelih otrok. S petimi leti se je začel učiti klavir. Leta 1848 se je družina preselila v Sankt Peterburg (tam je tudi umrl). Čajkovski je nekaj časa ustvarjal v Moskvi, kjer je učil na konservatoriju in pisal glasbene kritike za Moskovske novice. Živčnost, čustvena razrvanost in homoseksualnost so ga pognale v osamljenost in vplivale na njegovo ustvarjanje. Poročil se je z Antonino Miljukovo, a poroka je bila prenačljiva, žene pa ni prenašal. Po poskusu samomora je že po šestih tednih začel živeti ločen od nje. Bogata vdova Nadežda Filaretovna von Meck je imela velik vpliv v njegovem življenju. Navdušena nad njegovo glasbo mu je dajala denar, zaradi katerega se je Čajkovski lahko umiril in v miru ustvarjal. Veliko je potoval in svetovna slava mu je prinesla veliko nemira v življenje. Devet dni po prvi predstavi njegove Šeste simfonije je Čajkovski leta 1893 umrl. Pokopali so ga na Tihvinskem pokopališču pri samostanu Leksandra Nevskega v Sankt Peterburgu. Čajkovski je najbolj znan po svojih baletih. Njegov prvi balet je Labodje jezero (ustvarjeno 1871 – 1876). Cca 13 let kasneje je napisal balet Trnjulčica (1888 – 1889). Manj je bil zadovoljen s svojim zadnjim baletom Hrestač (1891 – 1892).

VIRI

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Čajkovski>

<http://www.8notes.com/scores/7323.asp>

<http://www.youtube.com/watch?v=jOzgVldYvps&feature=related>

<http://www.tchaikovsky.host.sk/>

TRIJE PRIMERI MENUETA – SKLADATELJI IN DELA

1. Wolfgang Amadeus Mozart – don Giovanni

Wolfgang Amadeus Mozart, eden izmed najpomembnejših in najvplivnejših skladateljev klasične glasbe vseh časov, je ob rojstvu (1756) dobil ime Johannes Chrisóstomus Wolfgang Gottlieb. Rodil se je v Salzburgu (Avstrija). V Nemčiji se je vedno podpisoval le kot Wolfgang, v Italiji pa od približno leta 1770 dalje kot *Amadeo de Mozartini*. V svet glasbe ga je vpeljal oče, skladatelj Leopold Mozart. S petimi leti je koncertiral in ustvarjal prve skladbe. Pri osmih letih so mu v

Londonu natisnili prvo simfonijo in pri dvanajstih je bila uprizorjena njegova prva opera. Skupaj s sestro Nannerl so potovali in koncertirali po vsej Evropi. Publika je bila še posebej navdušena nad malim Mozartom, zato so ga poimenovali »čudežni deček«. Čeprav je bil zelo obremenjen, je preživeljalo lepo otroštvo v svoji glasbeni družini, ki mu je nudila zavetje in toplino. Mladostno radoživost in vedrino je ohranil vse življenje. Odrasla leta za umetnika niso bila srečna tako kot prejšnja. Pestile so ga različne težave in iskanje primerne zaposlitve. S službovanjem v rodnem Salzburgu ni bil zadovoljen, zato se je odpravil na Dunaj. Preživeljalo se je s komponiranjem in zasebnim poučevanjem učencev. Dunaj ga je tesno povezal s Haydnom (Joseph Haydn, najstarejši med dunajskimi klasiki), v katerem je Mozart našel najboljšega prijatelja in svetovalca, spoznal pa je tudi mladega nadarjenega Beethovna (Ludvig van Beethoven, najmlajši med dunajskimi klasiki). Umrl (1791) je pri zgodnjih šestintridesetih letih, a za sabo je pustil veliko zakladnico komornih, orkesterskih in opernih del.

2. Georg Friedrich Händel – Ognjemet: baročna suita

G. F. Handel je bil eden slavnějšíh Evropskih skladateljev Baroka v 18. Stoletju, znan predvsem po svojem oratoriju Mesija. Opere je skladal v Nemčiji, štiri leta pa je živel v Italiji (1706-10), nakar se je končno ustalil v Angliji leta 1712. Handelova slavnějšía dela so npr.: *Water Music*, *Music for the Royal Fireworks* in *Zadok the Priest*.

3. Luigi Boccherini – Menuet

Italijanski skladatelj in violončelist, se je rodil 19. februarja leta 1743, v Lucci, umrl pa je 28. maja 1805.

Boccherini je skladatelj klasicističnega obdobja, najbolj pa je poznan po menuetu iz enega njegovih godalnih kvartetov in po koncertu za violončelo in orkester v B duru.

VIRI

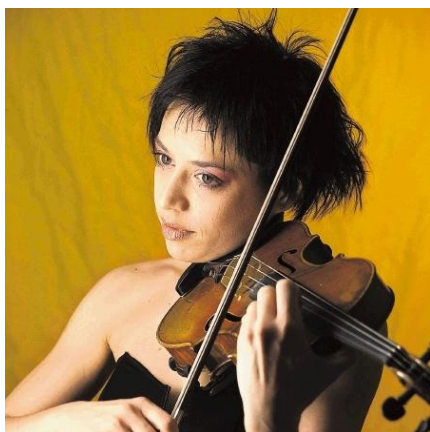
- * <http://sl.wikipedia.org/wiki/Menuet>
- * <http://de.wikipedia.org/wiki/Feuerwerksmusik>
- * http://sl.wikipedia.org/wiki/Wolfgang_Amadeus_Mozart

VIOLINISTI

Naštej in opiši pet violinistov, ki si jih poslušal!

ANJA BUKOVEC

Anja Bukovec je slovenska violinistka. Rodila se je junija 1978. osnovno šolo je obiskovala v Ljubljani, nato pa šla v Prago, kejr je študirala na Konzervatoriju. Diplomirala je v Kölnu v Nemčiji. Na različnih mednarodnih tekmovanjih je prejela najvišja priznanja.

Nastopa kot solistka in v komornih zasedbah v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Švici in drugod. Kot solistka je večkrat nastopila ob spremljavi orkestra Slovenske filharmonije in simfoniki RTV Slovenija. Sodelovala je tudi z veliko dirigenti; Georgom Pehlivanianom, Markom Letonjo, Urošem Lajovicem itd. Anja Bukovec sodeluje tudi z različnimi glasbeniki in glasbenimi skupinami.

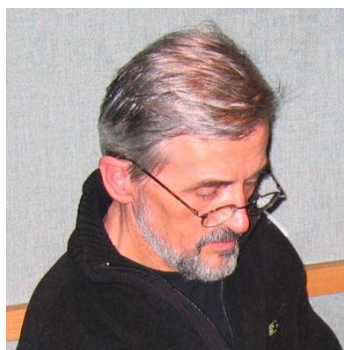
DEJAN BRAVNIČAR

Dejan Bravničar je slovenski violinist. Rodil se je 1. avgusta leta 1937 v Ljubljani. Obiskoval je Srednjo glasbeno šolo v Ljubljani kjer je študiral violino. Na Akademiji za glasbo v Ljubljani je leta 1957 diplomiral. Svoj študij je nadaljeval v Moskvi in v Rimu. Sprva je svojo violistično kariero začel kot konvertant, kot solist pa je nastopil s številnimi slavnimi dirigenti in orekstri. Leta 1963 je prejel Nagrado Prešernovega sklada za svoje poustvarjalno delo.

VOLODJA BALŽALORSKY

Volodja Bačžalorsky je mednarodno priznani slovenski violinist, ki jse je rodil 31. januarja leta 1956 v Kranju. S številnimi koncerti nastopa samostojno in v komornih zasedba doma in po svetu. Nastopa v Evropi in ZDA, tudi kot redni gost v okviru mednarodnega festivala in mednarodnih koncertnih ciklov v Ney Yorku, Bruslju in drugod. Posnel je osem zgoščenk. Svojo umetniško delovanje dopolnjuje s pedagoškim delom. Od leta 1984 poučuje na ljubljanski SGBŠ (srednja glasbena in baletna šola), od leta 1996 pa tudna na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Nejgovi učenci so osvojili več državnih in mednarodnih nagrad.

VLADIMIR HROVAT

Vladimir Hrovat je slovenski violinist, skladatelj in ustni harmonikar. Rodil se je 20. januarja 1947 v Zagrebu. Leta 1971 je končal študij violine na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Posebno dragocen je tudi slovenskim orkestrom, saj je odličen izvajalec na ustno harmoniko. Kot violinist je član Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Je edini slovenski avtor glasbene literature za ustno harmoniko in orkester.

BRINA NATAŠA ZUPANČIČ

Brina Nataša Zupančič se je rodila 21. oktobra 1977 v Mariborju in je slovenska violinistka. Z učenjem violine je začela, ko je bila stara pet let. Svojo glasbeno šolanje je nadaljevala na SGBŠ MB (Srednja glasbena in baletna šola Maribor). Študirala je na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Leta 1995 je nastopila kot solistka s simfoničnem orkestrom SGBŠ Mariobr s prvim stavkom Bruchovega Koncerta v g-molu. Tekmovala je na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Udeleževala se je tudi poletnih šol po Sloveniji in na Tujem. Leta 2000 je nastopila kot solistka z orkestrom Slovenskom filharmonije, je prejemnica študentske Prešernove nagrade za izjemne glasbene dosežke (leta 2001). Trenutno je stalna članica Simfonikov RTV Slovenija in študira na podiplomski stopnji Specializacije violine na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

VIRI

http://sl.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Hrovat

http://sl.wikipedia.org/wiki/Brina_Nataša_Zupančič

<http://www.balzalorsky.net/>

http://en.wikipedia.org/wiki/Dejan_Bravničar

<http://www.anjabukovec.com/>

MNENJE O GLASBI

Moram reči, da mi je bil letos pouk glasbe kar močno všeč. Čeprav vem, da na trenutke gotovo ne izgleda tako, sem se letos naučila mnogo več o glasbi, ter spoznala veliko novega. Še posebej so mi bili všeč koncerti, na katere smo hodili, saj vem, da si s tem širimo intelekt in obzorja.

Nasplošno je glasba zelo pomemben del mojega življenja. Poslušam vse vrste glasbe, in kar se tega tiče sem zelo odprt človek. Skoraj nikoli ne grem nikamor, brez svojega iPoda, na katerem imam naloženih več kot 8000 pesmi. To pa preprosto zato, ker glasba dejansko, za nas mladostnike, predstavlja nekakšen svet v katerega se lahko zatečemo, ko se pojavijo težave s šolo, starši ali prijatelji. Letos se take težave dogajajo kar pogosto, zato je glasba, še posebej letos, v mojem življenju igrala veliko vlogo.

Menim, da ljudi vsaj malo definira njihov okus za glasbo. Ta se mi namreč zdi prav tako pomemben, kot to, kar imamo oblečeno, ali kar nosimo. Pomembno je, da si okus razvijemo, ter da si s tem širimo znanje o glasbi. Letošnji pouk glasbe je kar pripomogel k temu, še posebej kar se tiče klasične glasbe, ki mi je zelo všeč.

Nisem pa tako velika oboževalka ljudske glasbe, kar je morda edina stvar, ki me je letos pri glasbi motila. Ljudska glasba namreč zame preprosto nima nekega pomembnega vtisa, ki ga klasična ima.

Tako lahko zaključim, da je letošnji pouk glasbe ena velika pozitivna stvar. Še posebej, ko ga primerjam z osnovno šolo (kjer smo dobesedno delali nič) ugotovim, da smo se iz njega veliko naučili. Vesela sem, da sem spoznala toliko stvari, ki jih drugače nebi.

ZASEDBE

- **Godalni trio** - sestavljajo ga violina, viola in violončelo
- **Godalni kvartet** - sestavljajo ga 2 violini, viola in violončelo
- **Godalni kvintet** - sestavljajo ga: 2 violini, viola, 2 violončeli (ali violončelo in kontrabas)
- **Klavirski trio** - sestavljajo ga violina, violončelo in klavir
- **Klavirski kvartet** - sestavljajo ga violina, viola, violončelo in klavir
- **Klavirski kvintet** - godalni kvartet in klavir
- **Pihalni kvintet** - flavta, oboa, klarinet, fagot in *rog